

Handläggare

Helena Widegren

Enhetschef Drift och förvaltning Allmän Plats

Teknik- och serviceförvaltningen

PM - Information om parkeringstillstånd för rörelsehindrade och samhällsbetalda resor

Bakgrund

Tekniska nämnden har under sammanträdet den 17 september 2026 efterfrågat information om parkeringstillstånd för rörelsehindrade och samhällsbetalda resor.

Parkeringstillstånd för rörelsehindrade

Syftet med parkeringstillstånd för rörelsehindrade

Parkeringstillstånd för rörelsehindrade är en nationellt reglerad förmån som syftar till att ge personer med omfattande och varaktiga förflyttningssvårigheter möjlighet att parkera nära sin målpunkt.

Tillståndet är inte en social förmån eller en kompensation för en diagnos. Syftet är i stället att underlätta för personer som har mycket stora svårigheter att förflytta sig mellan parkeringsplatsen och sin målpunkt.

Rättsliga förutsättningar

Bestämmelser om parkeringstillstånd för rörelsehindrade finns i 13 kap. 8 § trafikförordningen (1998:1276) och Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd.

För att beviljas parkeringstillstånd krävs att den sökande har en varaktig funktionsnedsättning som medför väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand. Bedömningen utgår från den sökandes faktiska förflyttningsförmåga med bästa hjälpmedel och inte från diagnosen i sig.

Att en person har en viss sjukdom eller funktionsnedsättning innebär därför inte automatiskt rätt till parkeringstillstånd.

Parkeringstillstånd för förare

För personer som själva kör fordon är den avgörande frågan om funktionsnedsättningen medför så stora svårigheter att förflytta sig att personen behöver kunna parkera nära sin målpunkt.

Vid bedömningen tas hänsyn till bland annat:

- gångförmåga,
- gånghastighet,
- behov av pauser,
- smärta eller annan ansträngning vid förflyttning,
- möjlighet att använda hjälpmedel.

Varje ansökan bedöms individuellt.

Parkeringstillstånd för passagerare

Kraven för passagerare är högre än för förare.

Förutom att den sökande ska ha väsentliga svårigheter att förflytta sig krävs att personen har ett kontinuerligt hjälp- eller tillsynsbehov utanför fordonet.

Vid bedömningen provas om personen kan lämnas ensam en kortare stund medan föraren parkerar bilen.

Det är därför vanligt att en person uppfyller kravet på nedsatt förflyttningsförmåga men ändå inte uppfyller samtliga krav för passagerartillstånd.

Ansökningsprocessen

Ansökan görs till Enköpings kommun av den person som är folkbokförd i kommunen.

Den sökande lämnar in:

- ansökningsblankett,
- fotografi,
- medicinska underlag som styrker funktionsnedsättningen.

Vid behov kan handläggaren begära kompletteringar eller ytterligare medicinska underlag för att kunna göra en rättssäker bedömning.

När utredningen är klar fattas beslut av handläggare på delegation från tekniska nämnden. Beslutet skickas därefter skriftligt till den sökande.

Vid avslag informeras den sökande om hur beslutet kan överklagas till Länsstyrelsen.

Vanliga orsaker till bifall

De vanligaste orsakerna till bifall är att den sökande:

- har mycket begränsad gångförmåga,
- endast kan förflytta sig kortare sträckor trots hjälpmedel,
- har ett omfattande och varaktigt rörelsehinder,
- uppfyller samtliga krav enligt lagstiftning och praxis.

Vanliga orsaker till avslag

Förare

Den vanligaste orsaken till avslag är att den sökande inte bedöms ha sådana väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand som krävs enligt trafikförordningen.

Avslag kan även förekomma när svårigheterna bedöms vara tillfälliga eller när de medicinska underlagen inte visar att kriterierna är uppfyllda.

Passagerare

Den vanligaste orsaken till avslag är att den sökande uppfyller kravet på

nedsatt förflyttningsförmåga men inte kravet på kontinuerligt hjälp- eller tillsynsbehov utanför fordonet.

Sökanden kan då lämnas ensam en kortare stund medan föraren parkerar fordonet och uppfyller därmed inte samtliga krav för parkeringstillstånd som passagerare.

Rättsliga förutsättningar

Parkeringstillstånd för rörelsehindrade regleras i 13 kap. 8§ trafikförordningen (1998:1276). Bedömningen utgår från den sökandes faktiska förmåga att förflytta sig och inte enbart från en medicinsk diagnos.

Varje ansökan prövas individuellt utifrån gällande lagstiftning och de förutsättningar som gäller för förare respektive passagerare.

Statistik:

Under 2025 handlades totalt 148 ansökningar gällande parkeringstillstånd för rörelsehindrade. Av dessa avsåg 113 ansökningar förare och 35 ansökningar passagerare.

	Förare	passagerare
Bifall	98	35
Avslag	11	23
Avslutade utan åtgärd	1	-
Pågående ärenden	3	2
Totalt	113	35

Under 2025 överklagades tre avslagsbeslut till Länsstyrelsen. Länsstyrelsen fastställde kommunens samtliga tre ärenden.

Bedömningen är att handläggningen sker rättssäkert, likvärdigt och i enlighet med gällande lagstiftning, Transportstyrelsens föreskrifter och praxis.

Sammanfattning

Parkeringstillstånd för rörelsehindrade är en nationellt reglerad förmån som ska tillämpas restriktivt och riktas till personer med de största förflyttningssvårigheterna. Handläggningen bygger på individuella bedömningar där den faktiska förflyttningsförmågan är avgörande.

Statistik och överprövningar visar att kommunens bedömningar följer gällande lagstiftning och praxis samt att tillstånden beviljas när förutsättningarna i regelverket är uppfyllda.

Samhällsbetalda resor (Färdtjänst och riksfärdtjänst)

Färdtjänst

Färdtjänst är en form av särskild kollektivtrafik för personer som på grund av en långvarig funktionsnedsättning har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationsmedel. Färdtjänst regleras i lagen (1997:736) om färdtjänst samt i Enköpings riktlinjer för färdtjänst och riksfärdtjänst.

Färdtjänst är inte en individuell taxitjänst utan en del av samhällets kollektivtrafik. Resor samordnas därför normalt med andra resenärer.

- För att beviljas färdtjänst krävs bland annat att:
- den sökande är folkbokförd i Enköpings kommun,
- funktionsnedsättningen är varaktig i minst tre månader,
- funktionsnedsättningen medför väsentliga svårigheter att förflytta sig eller resa med allmänna kommunikationsmedel.

Funktionsnedsättningen eller diagnosen i sig ger inte automatiskt rätt till färdtjänst. Bedömningen utgår alltid från hur funktionsnedsättningen påverkar den faktiska förmågan att resa. Bristande tillgång till kollektivtrafik eller långt avstånd till hållplats utgör inte skäl för färdtjänst.

Riksfärdtjänst

Riksfärdtjänst regleras i lagen (1997:735) om riksfärdtjänst och avser resor mellan kommuner i Sverige. Syftet är att kompensera de merkostnader som uppstår när en person med stor och varaktig funktionsnedsättning inte kan genomföra en resa till normala resekostnader.

För att beviljas riksfärdtjänst ska bland annat följande kriterier vara uppfyllda:

- sökanden är folkbokförd i Enköpings kommun,
- funktionsnedsättningen är stor och varaktig samt förväntas bestå längre än sex månader,
- resan avser rekreation, fritidsverksamhet eller annan enskild angelägenhet,
- resan sker mellan kommuner i Sverige,
- resan inte kan genomföras med allmänna kommunikationer till normala kostnader.

Ansökningsprocess

Ansökan skickas till kommunen och handläggs av färdtjänsthandläggare med delegation från tekniska nämnden. Kommunen utreder varje ansökan individuellt. Vid behov inhämtas medicinska underlag eller andra uppgifter som styrker den sökandes svårigheter att resa. Handläggaren kan även kontakta hälso- och sjukvården efter samtycke från den sökande.

När allt nödvändigt underlag finns tillgängligt är handläggningstiden normalt cirka sex veckor. Under semesterperioder och storhelger kan handläggningstiden bli längre.

Beslut skickas skriftligt till den sökande. Avslag och delavslag innehåller information om hur beslutet kan överklagas till förvaltningsrätten.

Bifall, delbifall och avslag

Bifall ges när samtliga lagstadgade kriterier bedöms vara uppfyllda.

Delbifall förekommer främst inom riksferdtjänsten och innebär att resan beviljas, men med ett annat färd sätt än det som söks.

Exempelvis kan en ansökan om resa med taxi beviljas som resa med tåg eller flyg tillsammans med ledsagare. Enligt lagstiftning och kommunens riktlinjer ska det minst kostsamma färd sätt som är möjligt för resenären väljas. Taxi eller specialfordon beviljas därför endast när resan inte kan genomföras med allmänna kommunikationer.

Vanliga orsaker till avslag

Färdtjänst:

De vanligaste orsakerna till avslag är att:

- funktionsnedsättningen inte bedöms medföra väsentliga svårigheter att resa med allmänna kommunikationsmedel,
- svårigheterna bedöms vara tillfälliga,
- underlagen inte visar att lagens krav är uppfyllda.

Riksfärdtjänst:

De vanligaste orsakerna till avslag är att:

- resan bedöms kunna genomföras med allmänna kommunikationer till normala kostnader,
- resans ändamål inte omfattas av lagen,
- funktionsnedsättningen inte uppfyller kraven för riksfärdtjänst.

Statistik 2025**Färdtjänst:**

Ansökningar: 584

- Bifall: 468
- Delbifall: 3
- Avslag: 39
- Avskrivna/avslutade utan åtgärd: 59
- Pågående ärenden: 15

Riksfärdtjänst:

Ansökningar: 135

- Bifall: 94
- Delbifall: 18
- Avslag: 4
- Avskrivna/avslutade utan åtgärd: 19
- Pågående ärenden: 0

Överklaganden

Under 2025 överklagades fyra beslut om färdtjänst eller riksfärdtjänst till förvaltningsrätten.

I tre av ärendena fastställdes kommunens beslut. I ett ärende gjorde förvaltningsrätten en annan bedömning än kommunen. Kommunen ändrade därefter sitt beslut och den sökande beviljades färdtjänst.

Överklaganden kan avse både avslagsbeslut och beslut om delbifall där sökanden exempelvis ansökt om resa med taxi men beviljats resa med allmänna kommunikationer tillsammans med ledsagare.

Det aktuella avgörandet var det första under de senaste fyra åren där kommunen har behövt ändra ett beslut efter att ärendet prövats av rättsinstans. Sammantaget visar detta att kommunens handläggning och bedömningar i huvudsak överensstämmer med gällande lagstiftning, rättspraxis och kommunens riktlinjer.

Sammanfattning

Färdtjänst och riksfärdtjänst är lagreglerade insatser som syftar till att kompensera för de svårigheter som en funktionsnedsättning medför vid resande. Bedömningarna görs individuellt och utgår från lagstiftning, rättspraxis samt kommunens riktlinjer. En diagnos ger inte automatiskt rätt till stöd utan det är den faktiska påverkan på resförmågan som är avgörande. Både bifall, delbifall och avslag grundas på en individuell prövning av den enskildes förutsättningar.